

Söz ve Vicdan

Sözün anlamını yitirmeye başladığı, hakikat denilen olgunun; düşüp kırılan bir aynanın binlerce parçasının etrafa saçılması gibi darmadağın olduğu bir çağda, dönüp dolaşıp yine ve yeniden söze sığınmanın, daima tutunulan bu dala her zamankinden daha da sıkı sarılmanın arkasındaki temel güdü, sözün; sığınılacak tek liman, inzivaya çekilecek yegane mağara olduğu gerçeğidir. Denilebilir ki; yersiz ve yurtsuz olanın, belki de mekân belleyeceği tek yer sözün bizzat kendisidir.

İfade edilen sözün, evrendeki tüm sözlerden en temel farkı; sırtını dayadığı, beslendiği, kuvvet aldığı ve referans gösterdiği hususun **vicdan** olmasıdır. Vicdan ile tamamlanan, onunla bir şeye benzeyen, kendini inşa edebilen bir sözdür mevzu bahis olan.

Sürekli acı verici gerçeklikler karşısında insanın sempatisinin yitirilişini “*merhamet yorgunluğu*” olarak ifade eden Sennett’in söylemini; **vicdan yorgunluğu** olarak da ifade edebilme cesaretini gösterenin, soluklandığı zaman ve mekânda ürettiği bir sözdür.

Pasaşlar, söyleyeceği sözden başka bir kıymete sahip olmayanın hamlesidir. *Pasaşlar’ı* var eden ve onu her daim ayakta tutacak olan; soluksuz bir heyecan, tükenmez bir merak ve tutkulu bir arayış hâlidir. Söz konusu arayış hâli, fikrin ve dile getirenin; yersiz ve yurtsuz olması, çizdiği sınırlarının ve bellediği bir vatanının olmaması gerektiği inancını bünyesinde barındırır.

Söz konusu inanç karşısında verilen tepkilerin; kürsülerine sıkı sıkıya tutunan ve güçlünün gölgesinde soluklananların hissi nutukları olduğunu bilenler için, Weber’in yüz yıldan fazla bir süre önce dile getirdiği söz şüphesiz rehber niteliğindedir: “*Peygamberin ve demagogun akademik kürsüde işi yoktur.*”

Meta anlatıların büyüüne kapılmak yerine bunların arkasındaki ufak detaylara odaklanmayı tercih eden, ânı anlamlı ve verimli kılan hususların; konfor bozan ve rahatsızlık veren sorular sormak olduğunu düşünen, her ne olursa olsun, soluklandığı zaman ve mekânın sunî gündemlerine hapsolmemeyi ve kendi gündemini yaratabilmeyi bilen, dünyadaki tüm buluşların, parlak fikirlerin, devrim yaratan adımların, zihinlere kazınan eylemlerin, karanlığı yırtan ve sessizliği bozan tüm çılgınlıkların, kısacası insanlık kazanımlarının; **kasvetli bir huzursuzluk** sürecinin meyvesi olduğuna inananın temaslarıdır *Pasajlar*. Ve kendisi de böylesi bir huzursuzluk halinin sancısıdır.

Hatırı sayılır bir zaman önce zihinlerde başlayıp, sonrasında başka mecralarda devam eden zorlu bir yolculuğun önemli bir durağıdır *Pasajlar*. Şüphesiz buna **özveri** denilebilir. *Pasajlar*, böylesi bir özveride bulunmak isteyen, tüm sözü olanlara açıktır.

Talha Dereci
Pasajlar Sosyal Bilimler Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni